

Verspreidingpatronen van planten en ecoregio's - in hoeverre komen ze overeen?

De indeling in ecoregio's van Vlaanderen is een van de meest gebruikte om zowel milieu- als verspreidingsgegevens van plantensoorten geografisch samen te vatten. Ze is in hoofdzaak gebaseerd op bodem- en landschapskenmerken.

Omdat pas recent alle verspreidingsgegevens van vaatplanten digitaal beschikbaar werden, is deze indeling nog nooit getest op het geheel van de verspreiding van alle soorten. Op basis van de samenstelling van alle plantensoorten per km² hebben we negen verspreidingsgroepen afgebakend.

Voor deze groepen hebben we getest in welke mate ze overeenkomen met de bestaande indelingen namelijk de ecoregio's maar ook met de fyto geografische districten uit de Belgische flora. Elke verspreidingsgroep hebben we genoemd naar de meest kenmerkende soort.

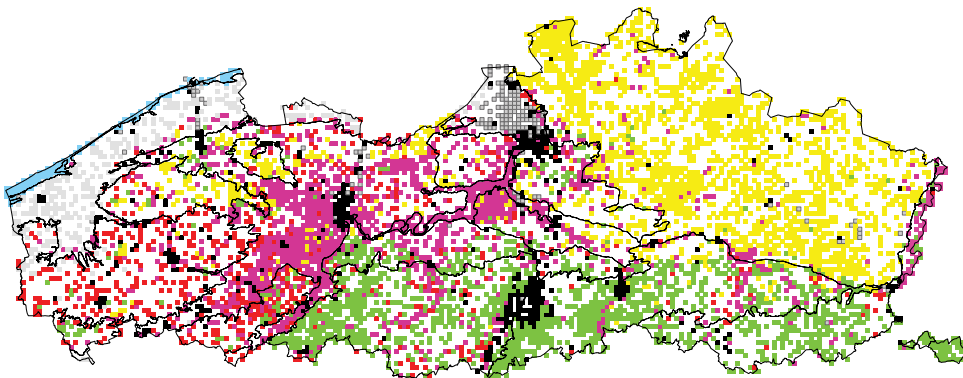
Verspreidingstype

- helm-type
- zeeaster-type
- vlinderstruik-type
- grove varkenskers-type
- heksenmelk-type
- moerasspirea-type
- Italiaans raagras-type
- pijpenstrootje-type
- slanke sleutelbloem-type

In vergelijking met de ecoregio's valt op dat uit de verspreidingspatronen twee groepen naar voor komen die in geen van de bestaande indelingen erkend worden. De sterk verstedelijkte gebieden (vlinderstruikgroep) en de grote havengebieden (zeeastergroep) hebben een geheel eigen flora. Verder bleek dat een aantal indelingen uit de ecoregio's te gedetailleerd zijn om de verspreiding van plantensoorten te verklaren en maar met een verspreidingstype overeenstemmen (zo stemt de slanke-sleutelbloemgroep overeen met vier ecoregio's). Ook bleek dat bepaalde delen van ecoregio's wat florasamenstelling betreft nauwer aansluiten bij andere ecoregio's (vb. de Getijdenschelde sluit nauwer aan bij de Pleistocene riviervalleien dan bij de polders).

Van Landuyt W., Vanhecke L., Hoste I. & Bauwens D. (2011). Do the distribution patterns of vascular plant species fit biogeographical classifications based on environmental data? A case study from northern Belgium. *Landscape and Urban Planning* 99, 93-103.

Wouter Van Landuyt, wouter.vanlanduyt@inbo.be

De 9 hoofdverspreidingstypes kunnen als basis dienen om een meetnet voor de flora uit te bouwen.

Best poster award

Op de VLIZ Jongerencontactdag van 25 februari 2011 heeft de poster 'Sea, beach and birds: plastics everywhere' van INBO-medewerkster Ann Braarup Cuykens en anderen de prijs behaald van de beste wetenschappelijke poster. Er waren 73 inzendingen.

Bruinvis terug van weg-geweest in de Noordzee

De bruinvis is de kleinste van de walvisachtigen en wordt maximaal 1,80 m. lang.

Bruinvissen zijn geen alledaagse verschijning in het Belgisch deel van de Noordzee, maar ooit was dat anders. In de middeleeuwen bijvoorbeeld kwamen ze hier veelvuldig voor – zo staat er een bruinvis in het wapenschild van Wenduine. De "meerzwijnen" zoals ze toen heetten, waren een delicatessen. Olie afkomstig van bruinvissen werd ondermeer gebruikt voor de verlichting van de vuurtoren van Wenduine. In het midden van de vorige eeuw zijn de aantallen dramatisch geslonken en was de bruinvis zo goed als verdwenen.

Ook tijdens de eerste 11 jaar van de INBO-tellingen in de Noordzee (1992-2003) werd deze dolfinachtige hoogstzelden gespot door onze mariene wetenschappers. Vanaf 2004 kwam daar verandering in en vooral in 2006 en 2007 telden we zeer veel bruinvissen, met een maximum van 226 exemplaren op 27 april 2006. Daarna stelden we gedurende twee jaar iets lagere aantallen vast, maar nog altijd lagen de aantallen in 2008 en 2009 gevoelig hoger dan in de eerste periode van de tellingen.

De tellingen in 2010 maakten duidelijk dat de bruinvis weer helemaal terug is en de eerste tellingen in 2011 lijken de trend te bevestigen.

De bruinvissen die nu aan de Belgische kust gespot worden maken waarschijnlijk deel uit van een populatie die vroeger voor de Schotse oostkust zat, maar nu opgeschoven is onder invloed van het verminderde aanbod van zandspiering in dit gebied. Bruinvissen leven van vis zoals de zandspiering, maar ook soorten als kabeljauw, wijting, haring en sprout, platvissen en grondels staan op hun menu. De voedselkeuze is afhankelijk van het plaatselijk aanbod en verschilt per locatie. Maart en april zijn de beste maanden om bruinvissen te spotten.

Eric Stienen, eric.stienen@inbo.be